

7. Kaiu valla eelarvestrateegia aastateks 2017 – 2020

7.1 Ülevaade eelarvestrateegia koostamisest

Valla eelarvestrateegia koostamise peaesmärgiks on kindlustada eelarvepoliitika pikemaajalise jätkusuutliku arengu tagamine ning iga-aastane tulude/kulude parem planeerimine. Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist.

7.2 Ülevaade Eesti majanduskeskkonnast

Statistikaameti andmetel kasvas Eesti sisemajanduse koguprodukt 2015. aastal 1,1%. Panuse lisaväärtuse kasvu andsid põllumajandus, metsandus ja kalapüügi tegevusalad. Lisaks panustasid SKP kasvu enim kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus ning kaubandus. Kaubanduse kasvu toetas jaekaubanduse stabiilne suurenemine. 2015. aastal pidurdas enim majanduse kasvu veonduse ja laonduse lisaväärtuse vähenemine. Oluliselt kahandasid kasvu ka ehitus ja töötlev tööstus. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt kasvab SKP 2016. aastal 2% ja 2017. aastal 3%.

Kaupade ja teenuste eksport vähenes 2015. aastal 1,1% ning kaupade ja teenuste import 1,8%. Enim mõjutas väliskaubandust elektroonikaseadmete sisse- ja väljaveo vähenemine. 2016. aastal prognoositakse kaupade ja teenuste ekspordi kasvuks 1,6%.

Tarbijahinnaindeksi aastamuutuse suurim mõjutaja oli mootorikütuse 13,9% odavnemine. Suuremat mõju avaldasid veel kodusesse jõudnud elektri 4,3% ja soojusenergia 3,9% odavnemine ning alkoholsete jookide 6,1% kallinemine. Aasta kokkuvõttes muutusid hinnad Statistikaameti andmetel võrreldes eelneva aastaga -0,5%. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt tõusevad tarbijahinnad 2016. aastal 0,3%, 2017. aastal 2,7%. 2016. aasta esimesel poolel mõjutavad hinnalangust energiatooted. Maksimeetmete mõju suureneb tänavu kütuse, alkoholi ja tubakatoodete aktsiisimäära tõstmise tulemusena. 2017. aastal kiireneb inflatsioon välistegurite (nafta ja toit) panuse järk-järgulise suurenemise, teenuste hinnatõusu kiirenemise ning täiendavate aktsiisitõusude tulemusena.

Töötuse määr oli 2015. aastal 6,2%. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt suureneb 2016. aastast tööpuudus 6,6%ni. Tööhõive määr on 65,2%, mis on Eesti ajaloo kõrgeim. Seetõttu on oodata hõivatute arv vähenemist tööealise rahvastiku vähenemise tõttu.

Keskmise palga kasv püsis 2015. aastal 6% juures. Reaalpalga kasv aeglustub käesoleval aastal nominaalpalgast kiiremini inflatsiooni taastumise tõttu.

Eesti majandusarengu prognoos

(allikas: Rahandusministeeriumi 2016 aasta kevadine majandusprognoos)

Majandusnäitaja	2014	2015	2016*	2017*	2018*	2019*	2020*
SKP püsivhindades (mld eurot)	17,3	17,6	17,9	18,5	19,1	19,7	20,2
SKP reaalkasv (%)	2,1	1,1	2,0	3,0	3,3	3,0	2,8
SKP nominaalkasv (%)	4,2	2,5	4,1	5,9	6,3	6,0	5,7
Tarbijahinnaindeks (%)	-0,1	-0,5	0,3	2,7	2,9	2,8	2,8
Hõive (tuh inimest)	624,8	640,9	635,2	634,8	633,2	631,8	631,7
Tööhõive kasv (%)	0,6	2,6	-0,9	-0,1	-0,3	-0,2	0,0
Keskmine palk (eurot)	1001	1065	1117	1 170	1 234	1 305	1 376
Palga nominaalkasv (%)	5,6	6,0	4,9	4,7	5,5	5,7	5,5
Palga reaalkasv (%)	5,7	6,5	4,5	2,0	2,5	2,9	2,6

7.3 Ülevaade Kaiu valla majanduskeskkonnast

Kaiu valla elanike arv 1. jaanuari 2016. aasta seisuga oli 1 273 elanikku. See on 11 elanikku vähem kui eelmisel aastal samal ajal. Tööealise elanikkonna osakaal on 63% elanikest. Töötukassa andmetel oli registreeritud töötute arv 2015. aasta alguses 20 ning aasta lõpus samuti 20 töötut.

Kaiu vallas tegutsevatest ettevõtetest on 31% füüsilisest isikust ettevõtjad ja 19% mittetulundusühingud ja sihtasutused. Ettevõtluskeskkond olulisi muutusi kaasa ei too.

7.4 Põhitegevuse tulude prognoos

Kaiu valla põhitegevuse tulud kasvavad aastatel 2017-2020 13%. Tulubaasist on suurima osatähtsusega maksud, mis moodustavad strateegiaperioodi lõpuks tuludest 67%. Olulise tähtsusega on ka tegevuskuludeks saadavad toetused moodustades tuludest 21%.

Lähtudes Rahandusministeeriumi prognoosist keskmise kuupalga suurenemise osas ning arvestades vähese tööga hõivatuse muutusega on tulumaksu laekumise suurenemiseks arvestatud eelarvestrateegia perioodil keskmiselt 5% aastas.

Toetusfondist eraldatud vahendid on kavandatud järgnevatel aastatel samal tasemel.

7.5 Põhitegevuse kulude prognoos

Strateegiaperioodi lõpuks moodustavad toetused tegevuskuludeks põhitegevuse kuludest 3% ja personalikulud 66%.

Tegevuskuludeks saadavad toetused katavad põhitegevuse kulusid 22-25% ulatuses.

Põhitegevuse kuludest moodustavad hariduskulud 53%, üldkulud 14%, kultuur, sport 13 % ja sotsiaalhoolekanne 13%. Tegevuskuludeks saadavate toetustega kaetakse põhitegevuse kulud majanduses 92%-ga, hariduses 35%-ga ja sotsiaalhoolekandes 6%-ga.

7.6. Investeeringud

Kaiu valla investeeringute maht aastatel 2017-2020 on kokku 1 137 300 eurot, millest on arvestatud toetustega katta 195 000 eurot.

Teede renoveerimiseks on kavandatud 20 000 eurot aastas. Lisaks on kavandatud 2017. aastaks 50 000 eurot vee- ja kanalisatsiooniprojekti jätkamiseks, 32 000 eurot Kuimetsa spordi- ja mänguväljaku ehituseks, 200 000 eurot lasteaia rekonstrueerimiseks, 55 000 eurot Kabli puhkebaasi renoveerimiseks ja 3 000 eurot Kaiu aleviku basseini ümberehitamiseks tiigiks. 2018. aastaks on kavandatud 400 000 eurot lasteaia rekonstrueerimiseks ja 20 000 eurot Kaiu aleviku basseini ümberehitamiseks tiigiks. 2019. aastaks on planeeritud 250 000 eurot lasteaia rekonstrueerimiseks.

7.7 Laenukohustused

Kaiu vallal on seisuga 01. jaanuar 2016 võlakohustuste maht 189 304 eurot. Investeeringute teostamiseks on vajadus perioodil 2017-2020 võtta laenu 895 000 eurot. Laenuga on kavandatud katta vee- ja kanalisatsiooniprojekti jätkamine 7 500 euro, Kuimetsa spordi- ja mänguväljaku ehitus 9 500 euro, Kabli puhkebaasi renoveerimine 5 000 euro, lasteaia rekonstrueerimine 850 000 euro ja Kaiu aleviku basseini ümberehitus 23 000 euro ulatuses.

7.8 Eelarvestrateegia koondülevaade

Kaiu valla eelarvestrateegia aastateks 2017-2020

	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	1 426 122	1 448 913	1 467 495	1 513 495	1 569 495	1 626 495
Maksutulud	873 585	924 000	958 000	1 003 000	1 058 000	1 113 000
sh tulumaks	791 921	830 000	865 000	910 000	965 000	1 020 000
sh maamaks	81 664	94 000	93 000	93 000	93 000	93 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	203 947	180 000	168 000	169 000	170 000	172 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	345 408	342 713	339 295	339 295	339 295	339 295
sh tasandusfond	0	0				
sh toetusfond	316 328	337 195	337 195	337 195	337 195	337 195
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	29 080	5 518	2 100	2 100	2 100	2 100
Muud tegevustulud	3 182	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200
Põhitegevuse kulud kokku	1 242 407	1 348 103	1 351 000	1 401 000	1 451 000	1 501 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	40 820	47 865	45 000	45 000	45 000	45 000
Muud tegevuskulud	1 201 587	1 300 238	1 306 000	1 356 000	1 406 000	1 456 000
sh personalikulud	756 380	816 446	856 000	901 000	946 000	996 000
sh majandamiskulud	445 207	478 792	450 000	455 000	460 000	460 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud	4 358	3 919	2 859	2 642	2 193	
sh muud kulud	0	5 000				
Põhitegevuse tulem	183 715	100 810	116 495	112 495	118 495	125 495
Investeeringitegevus kokku	-26 304	-130 816	-253 800	-452 000	-285 500	-31 000
Põhivara müük (+)	6 720	4 000				
Põhivara soetus (-)	-34 920	-127 880	-360 000	-440 000	-270 000	-20 000
sh projektide omaosalus	-31 920	-127 880	-245 000	-440 000	-270 000	-20 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	3 000	0	115 000	0	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-5 664	-4 336	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Finantstulud (+)	8 535	0				
Finantskulud (-)	-3 975	-2 600	-3 800	-7 000	-10 500	-6 000
Eelarve tulem	157 411	-30 006	-137 305	-339 505	-167 005	94 495
Finantseerimistegevus	-131 354	10 800	162 000	318 000	130 000	-170 000
Kohustuste võtmine (+)	0	100 000	225 000	420 000	250 000	
Kohustuste tasumine (-)	-131 354	-89 200	-63 000	-102 000	-120 000	-170 000
Likviidsete varade muutus (+ suuremine, - vähenemine)	26 057	-19 206	24 695	-21 505	-37 005	-75 505
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	131 317	112 111	136 806	115 301	78 296	2 791
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	200 917	207 798	366 939	682 297	810 104	640 104
sh kohustused, mis ei kajastu finantseerimistegevuses	11 613	7 694	4 835	2 193		
Netovõlakoormus (eurodes)	69 600	95 687	230 133	566 996	731 808	637 313
Netovõlakoormus (%)	4,9%	6,6%	15,7%	37,5%	46,6%	39,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	1 128 438	869 348	880 497	908 097	941 697	975 897
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)			60,0%	60,0%	60,0%	60,0%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)			650 364	341 101	209 889	338 584

Kaiu valla põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud tegevusvaldkonniti

Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud valdkonniti	2015 täitmine	2016 eeldatav täitmine	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve	2020 eelarve
01 Üldised valitsussektori teenused	163 502	182 780	189 967	202 667	215 067	219 567
Põhitegevuse kulud	159 527	180 180	186 167	195 667	204 567	213 567
sh saadud toetuste arvelt	2 293	129	39	39	39	39
sh muude vahendite arvelt	157 234	180 051	186 128	195 628	204 528	213 528
Investeerimistegevuse kulud	3 975	2 600	3 800	7 000	10 500	6 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	3 975	2 600	3 800	7 000	10 500	6 000
03 Avalik kord ja julgeolek	14 288	22 407	1 000	1 000	1 000	1 000
Põhitegevuse kulud	14 288	21 207	1 000	1 000	1 000	1 000
sh saadud toetuste arvelt		955				
sh muude vahendite arvelt	14 288	20 252	1 000	1 000	1 000	1 000
Investeerimistegevuse kulud	0	1 200	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt		1 200				
04 Majandus	49 072	170 053	64 000	64 400	64 500	65 000
Põhitegevuse kulud	35 752	43 373	44 000	44 400	44 500	45 000
sh saadud toetuste arvelt	30 695	40 823	40 823	40 823	40 823	40 823
sh muude vahendite arvelt	5 057	2 550	3 177	3 577	3 677	4 177
Investeerimistegevuse kulud	13 320	126 680	20 000	20 000	20 000	20 000
sh saadud toetuste arvelt	13 320	26 680	20 000	20 000	20 000	20 000
sh muude vahendite arvelt		100 000				
05 Keskkonnakaitse	21 416	22 180	75 500	43 000	23 500	24 000
Põhitegevuse kulud	21 416	22 180	22 500	23 000	23 500	24 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	21 416	22 180	22 500	23 000	23 500	24 000
Investeerimistegevuse kulud	0	0	53 000	20 000	0	0
sh saadud toetuste arvelt			42 500			
sh muude vahendite arvelt			10 500	20 000		
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	30 153	30 526	32 000	29 000	31 000	31 000
Põhitegevuse kulud	24 489	26 190	27 000	24 000	26 000	26 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	24 489	26 190	27 000	24 000	26 000	26 000
Investeerimistegevuse kulud	5 664	4 336	5 000	5 000	5 000	5 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	5 664	4 336	5 000	5 000	5 000	5 000
07 Tervishoid	3 142	3 980	4 000	4 000	4 000	4 000
Põhitegevuse kulud	3 142	3 980	4 000	4 000	4 000	4 000
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	3 142	3 980	4 000	4 000	4 000	4 000
Investeerimistegevuse kulud	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt						
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	174 048	171 102	262 000	183 600	192 100	200 100
Põhitegevuse kulud	174 048	171 102	175 000	183 600	192 100	200 100
sh saadud toetuste arvelt	14 482	1 146	2 100	2 100	2 100	2 100
sh muude vahendite arvelt	159 566	169 956	172 900	181 500	190 000	198 000
Investeerimistegevuse kulud	0	0	87 000	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt			72 500			
sh muude vahendite arvelt			14 500			
09 Haridus	681 312	712 086	920 918	1 145 918	1 017 418	790 918
Põhitegevuse kulud	659 712	712 086	720 918	745 918	767 418	790 918
sh saadud toetuste arvelt	262 456	270 738	265 918	265 918	265 918	265 918

sh muude vahendite arvelt	397 256	441 348	455 000	480 000	501 500	525 000
Investeeringustegevuse kulud	21 600	0	200 000	400 000	250 000	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt	21 600		200 000	400 000	250 000	
10 Sotsiaalne kaitse	150 033	167 805	170 415	179 415	187 915	196 415
Põhitegevuse kulud	150 033	167 805	170 415	179 415	187 915	196 415
sh saadud toetuste arvelt	15 129	10 665	10 415	10 415	10 415	10 415
sh muude vahendite arvelt	134 904	157 140	160 000	169 000	177 500	186 000
Investeeringustegevuse kulud	0	0	0	0	0	0
sh saadud toetuste arvelt						
sh muude vahendite arvelt						
KOKKU	1 286 966	1 482 919	1 719 800	1 853 000	1 736 500	1 532 000
Põhitegevuse kulud	1 242 407	1 348 103	1 351 000	1 401 000	1 451 000	1 501 000
sh saadud toetuste arvelt	325 055	324 456	319 295	319 295	319 295	319 295
sh muude vahendite arvelt	917 352	1 023 647	1 031 705	1 081 705	1 131 705	1 181 705
Investeeringustegevuse kulud	44 559	134 816	368 800	452 000	285 500	31 000
sh saadud toetuste arvelt	13 320	26 680	135 000	20 000	20 000	20 000
sh muude vahendite arvelt	31 239	108 136	233 800	432 000	265 500	11 000